

**Силабус навчальної дисципліни
«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОЧАТКОВОГО КУРСУ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»**

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 013 Початкова освіта
Освітня програма: Початкова освіта
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Курс: I (денна форма навчання), I (заочна форма навчання)
Семестр: 2 (денна форма навчання), 1-2 (заочна форма навчання)

Факультет	Педагогічний
Кафедра	Теорії та методик початкової освіти
Викладач(-і)	<p align="center">Фото за бажанням</p> <p>ПІБ: Мартіна Олеся Володимирівна Посада: доцент кафедри Вчений ступінь: кандидат філологічних наук Тел.: E-mail: martina@kpmu.edu.ua Робоче місце: 406 каб.; вул. Симона Петлюри, 1/6 Профайл викладача: http://kmd.kpmu.edu.ua/sklad-kafedry/martina-olesia-volodimirivna/</p>
Лінк на освітній контент дисципліни	<u>Посилання на дисципліну, розміщену в середовищі системи дистанційного навчання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Moodle)</u> https://moodle.kpmu.edu.ua/course/view.php?id=1304
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна професійної підготовки обов'язкового компонента
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	8/240
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна, дистанційна, змішана.
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Студенти повинні самостійно виконувати навчальні завдання, посилаючись на джерела інформації в разі написання наукових досліджень, використання ідей, розробок, тверджень, відомостей. Зараховуються бали, набрані під час поточного опитування, самостійної роботи та бали підсумкового контролю. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання всіх видів робіт, передбачених курсом. Неприпустимо: користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдання.</p> <p>Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.</p> <p>Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. - спиратися на інтереси студентів і одночасно формувати мотиви навчання, серед яких на першому місці – пізнавальні інтереси, професійні схильності; - залучати студентів у вирішення проблемних ситуацій, проблемне навчання, процес пошуку і вирішення науково-педагогічних і практичних завдань; - використовувати такі методи навчання, як дидактичні ігри, дискусії,</p>

	виявлення дефіциту інформації, співпереживання, проблемні ситуації тощо; - стимулювати колективні форми роботи, взаємодію студентів у процесі навчання і в усіх формах практичної пізнавальної діяльності.
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних відомостей з основних мовознавчих курсів: фонетики, графіки та орфографії, лексикології, фразеології, граматики та синтаксису; опанування основних термінологічних понять, які є базовими для формування комунікативної компетентності студентів у процесі навчання.
Чому це треба вивчати?	Метою викладання навчальної дисципліни «Теоретичні основи початкового курсу української мови» є: формування ключових і предметних компетентностей; засвоєння теоретичних відомостей з основних мовознавчих курсів: фонетики, графіки та орфографії, лексикології, фразеології, граматики та синтаксису; формування вмінь і навичок комплексного аналізу мовних одиниць, граматично правильно і лексично виправдано застосовувати у власному мовленні слова різних лексико-граматичних розрядів для побудови зв'язних висловлень певного типу (розповідей, описів, міркувань); закріплення орфографічних правил вживання різних орфограм та принципів українського правопису й написань; піднесення культури усного та писемного мовлення студентів, усуненню мовних огріхів та недоречностей в усіх стильових різновидах літературної мови.
Яких результатів можна досягнути?	Виконувати всі види мовного аналізу; користуватися лексичним багатством мови відповідно до мовленнєвих ситуацій; дотримуватися лінгвістичних норм при побудові словосполучень, речень і висловлень; моделювати тексти різних стильових жанрів; використовувати мовлення в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування; володіти видами мовленнєвої діяльності на відповідному рівні в різноманітних ситуаціях мовлення; розуміти різноманітні складні тексти великого обсягу і розкривати імпліцитну інформацію, що міститься в них; висловлюватися вільно і спонтанно, не відчуваючи браку мовних засобів для вираження думки; використовувати соціокультурні знання і вміння в комунікації; застосовувати культурологічну інформацію в професійній діяльності; оцінювати й аналізувати власний навчальний досвід та удосконалювати свої навчальні стратегії.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Дисципліна сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: загальних компетентностей (ЗК): 1. загальнонавчальна; 2. інформаційно-аналітична; 3. дослідницько-праксеологічна; 4. комунікативна; 5. громадянська; 6. етична; 7. соціокультурна; 8. міжособистісної взаємодії; 9. адаптивна; 10. здоров'язбережувальна; 11. інформаційно-комунікаційна; фахових компетентностей (ФК): здатність до вільного користування українською мовою як засобом спілкування, духовного збагачення і формування інтелектуальної культури для забезпечення належного рівня мовленнєвої компетентності, володіння вміннями і навичками комунікативно виправдано й доцільно користуватися мовними засобами у сприйнятті й створенні висловлювань у різних сферах, формах, видах, типах і жанрах мовлення..
Зміст дисципліни	Вступ. Українська мова – національна мова українського народу, одна із форм його вияву національної культури. Походження української мови, її місце серед інших слов'янських мов. Державний статус української мови

Поняття літературної мови. Мовна норма. Мова і мовлення.
Функції української літературної мови. Територіальні діалекти української мови. Їх позитивна та негативна функції.
Основні стилі сучасної української мови.
Предмет фонетики її зв'язок з іншими розділами мовознавства.
Звуки і склади як фонетичні одиниці мови.
Фонетична транскрипція.
Система голосних і приголосних звуків. Класифікація голосних звуків. Артикуляційно-акустичні умови їх творення.
Класифікація приголосних звуків:
- за участю голосу і шуму (сонорні, шумні, дзвінкі, глухі);
- за місцем утворення (губні, язикові, фарингальні);
- за способом творення (проривні, фрикативні, африкати, зімкнуто-прохідні – носові, бокові, вібранти);
- за твердістю і м'якістю.
Фонетичні явища. Наголос.
Орфографія як система правил, що визначають написання слів. Правопис складних слів. Написання слів разом, окремо і через дефіс. Принципи вживання великої літери. Правопис слів іншомовного походження.
Правила переносу слів. Графічні скорочення слів.
Лексикологія. лексикографія. фразеологія. словотвір.
Предмет лексикології. Слово як найменша мовна одиниця.
Омонімія як лексико-семантичне явище. Джерела омонімії. Типи омонімів: лексичні омоніми, омоформи, омографи, омофони.
Стилістичне використання омонімів. Пароніми.
Синонімія. Семантичні, стилістичні та семантико-стилістичні синоніми. Контекстуальні синоніми.
Синонімічні ряди. Джерела синонімії. Стилістична роль синонімів.
Антонімія. Семантичні і структурні антоніми. Контекстуальні антоніми. Стилістичне використання антонімів.
Лексика української мови з погляду походження. Власна українська лексика.
Лексичні запозичення з інших мов.
Запозичення зі слов'янських мов: старослов'янськи, полонізи, запозичення з російської мови.
Запозичення з неслов'янських мов: грецизми, латинізи, запозичення з німецької мови, з французької мови, з італійської мови, з англійської мови, тюркізми.
Лексика української мови з погляду сфер вживання.
Загальноживана лексика. Спеціальна лексика. Діалектна лексика. Термінологічна і професійна лексика. Жаргонна і арготична лексика.
Лексика української мови з погляду активного і пасивного вживання.
Активна лексика. Пасивна лексика: історизми, архаїзми, неологізми.
Стилістична диференціація лексики: нейтральна лексика, лексика усного мовлення, лексика писемного мовлення, лексика офіційно-ділового стилю, лексика публіцистичного стилю, лексика наукового стилю.
Фразеологія. Предмет фразеології. Поняття фразеологізму. Основні типологічні ознаки фразеологізму.
Класифікація фразеологізмів: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення.
Стилістичні властивості фразеологізмів.
Джерела фразеології.
Прислів'я і приказки. Крилаті слова.
Словотвір і морфеміка.
Предмет і завдання словотвору. Значення словотвору у поповненні складу української мови. Синхронний (описовий) та діахронний словотвір.
Словотвірна структура слова в українській мові. Похідні слова та структура їх основ. Поняття твірної основи. Словотвірне значення похідного слова. Словотворчі засоби. Словотвірний тип.
Продуктивність словотвірного типу.

	<p>Способи словотвору: афіксальний, осново- і словоскладання, морфолого-синтаксичний, лексико-семантичний.</p> <p>Морфемна структура слова в українській мові. Поняття морфеми. Основа слова і закінчення. Похідна і непохідна основа. Вільна і зв'язна основа.</p> <p>Типи морфем. Корінь слова. Спільнокореневі слова.</p> <p>Афікси. Типи афіксальних морфем. Префікс. Постфікс. Суфікс. Флексія або закінчення.</p> <p>Словотворчі і граматичні афікси. Інтерфікси.</p> <p>Зміни у морфемній структурі слова: спрощення, перерозклад, ускладнення.</p> <p>Словотвір іменників, дієслів, прислівників.</p> <p>Морфологія.</p> <p>Іменник. Категорія відмінка. Система і значення відмінків. Поділ іменників на відміни та групи.</p> <p>Особливості відмінювання іменників, що мають тільки форму множини.</p> <p>Невідмінювані іменники.</p> <p>Правопис відмінкових закінчень іменників.</p> <p>Прикметник. Поділ прикметників на лексико-семантичні групи.</p> <p>Відмінювання прикметників. Наголос при відмінюванні прикметників.</p> <p>Творення прикметників. Наголос у прикметниках. Перехід дієприкметників у прикметники.</p> <p>Правопис відмінкових закінчень прикметників.</p> <p>Займенник. Розряди займенників за значенням. Написання складених займенників.</p> <p>Числівник. Словозміна числівників. Класифікація прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Класифікація вигуків.</p> <p>Дієслово. Дієвідмінювання. Особові форми теперішнього часу I та II дієвідмін. Особові форми майбутнього часу I і II дієвідмін.</p> <p>Морфологічний склад і творення дієслів. Система дієслівних префіксів і суфіксів, їх правопис. Творення дієслів від інших дієслів. Творення дієслів від інших частин мови. Наголос у дієсловах.</p> <p>Правопис особових закінчень дієслів.</p> <p>Прислівник. Структурно-семантичні розряди прислівників. Означальні прислівники: якісно-означальні, міри і ступеню, способу дії, порівняльно-уподібнювальні прислівники. Обставинні прислівники: прислівники місця, прислівники часу, прислівники причини, прислівники мети.</p> <p>Службові частини мови. Семантичні типи прийменників. Поділ прийменників на групи за походженням. Морфологічний склад прийменників.</p> <p>Загальна характеристика вигуків (інтер'єктивів).</p> <p>Розряди вигуків: емоційні, імперативні, етикетні, вокативні.</p> <p>Звуконаслідування як умовна імітація звуків навколишнього середовища засобами мови.</p> <p>Інтер'єктивіація.</p> <p>Синтаксис. Словосполучення. Типи словосполучень за характером стрижневого слова: субстантивні, атрибутивні, вербальні, адвербіальні.</p> <p>Просте двоскладне речення. Типи речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Оклічні речення. Сміслові, структурні та інтонаційні особливості речень кожного типу. Стилїстичне використання розповідних, питальних, спонукальних і окличних речень.</p> <p>Підмет. Простий підмет, способи його вираження.</p> <p>Способи вираження простого присудка.</p> <p>Узгоджені і неузгоджені означення, способи їх вираження.</p> <p>Обставини як синтаксичне вираження різних ознак і відношень (у просторі, часі і т.д.) дії або стану. Види обставин за значенням і способом вираження.</p> <p>Просте ускладнене речення. Особливості інтонації в реченнях з</p>
--	--

	<p>однорідними членами. Вживання сурядних сполучників при однорідних членах речення. Однорідні і неоднорідні члени речення. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення. Пунктуація в реченнях з однорідними членами.</p> <p>Вставні слова і речення. Звертання. Розділові знаки в реченнях з відокремленими членами, вставними і вставленими конструкціями, звертаннями.</p> <p>Складне речення. Поняття про складносурядні речення та їх місце в системі мови. Основні різновиди складносурядних речень. Сміслові відношення між частинами складносурядного речення.</p> <p>Складносурядні речення відкритої і закритої структури. Пунктуація у складносурядному реченні.</p> <p>Типи підрядних частин.</p> <p>Пунктуація у складнопідрядному та безсполучниковому реченнях.</p>
Методи навчання	<p>вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);</p> <p>практичні (виконання письмових робіт, проведення експерименту, практики);</p> <p>пояснювально-ілюстративний або інформаційнорецептивний (виклад готової інформації викладачем та її засвоєння студентами);</p> <p>репродуктивний (виконання різного типу завдань за зразком);</p> <p>метод проблемного викладу (є перехідним від виконавської до творчої діяльності);</p> <p>дослідницький (організації пошукової, творчої діяльності студентів, спрямованої на розв'язання нових для них проблем).</p>
Міждисциплінарні зв'язки	<p>навчальна дисципліна «Теоретичні основи початкового курсу української мови» передусе таким лінгводидактичним курсам, як «Українська мова за професійним спрямуванням», «Основи культури та техніки мовлення», «Основи риторики в початковій школі».</p>
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду КПНУ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова. За ред. А.П. Грищенка, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ, Н.І. Тоцька, І.М. Уздиган. Київ : Вища школа, 2002. 439с. 2. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова з практикумом : навчально-методичний комплекс. В.С. Карпалюк, Г.В. Горох, Н.М. Бурдаківська, П.С. Каньоса, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. Кам'янець-Подільський : Буйницький О.А., 2007. 420с. 3. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова. Синтаксис : навчальний посібник. В.С. Карпалюк, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький Д.Г. 2011. 284с. 4. Карпалюк В.С. Українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір : навчальний посібник. В.С. Карпалюк, П.С. Каньоса, Н.В. Карпалюк. Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М.І. 2010. 240с. 5. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова : підручник За ред. М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Вища школа. 2000. 429с.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	<p>Денна форма: лекції 36 (год.), практичні 60 (год.), самостійна робота 144 (год.)</p> <p>Заочна форма: лекції 12 (год.), практичні 20 (год.), самостійна робота 208 (год.)</p>
Поточний контроль	<p>Практичні заняття, модульна контрольна робота, самостійна робота: усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему тощо.);</p> <p>письмовий контроль (контрольна робота/тест у письмовій формі, твір, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо);</p> <p>практичний контроль (під час практичних робіт, під час усіх видів практики);</p> <p>спостереження як метод контролю;</p> <p>тестовий контроль;</p> <p>проблемні ситуації.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль здійснюється у формі складання іспиту. До підсумкового контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, та при вивченні модулів набрали кількість балів, не меншу за</p>

	мінімальну. Студенту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.
Локація	http://ped.kpnu.edu.ua/rozkład-zaniat/

Розробник

Мартіна О.В.